

Slovenski dom

Štev. 32.

V Ljubljani, v ponedeljek, 9. februarja 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6 Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6 Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Il bollettino No 617:

Attività esplorativa ed aerea sul fronte di Cirenaica

Bollettino nr 617:

Il Quartier generale delle forze armate comunitarie: Sul fronte cirenaico attività di elementi esplorativi. Nelle zone di Tobruk, Bardia e Marsa Matruh forze aeree tedesche hanno intensamente bombardato e migragliato concentramenti di automezzi, accampamenti e depositi vari colpendo truppe, distruggendo materiali, suscitando numerosi incendi. Una incursione inglese su Sirte ha causato 6 vittime e pochi danni.

Formazioni di velivoli dell'Asse, in violenti attacchi diurni e notturni su Malta hanno battuto campi di aviazione e basi navali; un sommergibile colpito da bombe del massimo calibro lanciate da apparecchi germanici è stato sicuramente distrutto; incrociatore risulta colpito.

In duelli aerei il cielo dell'Isola tre Bristol Blenheim sono stati abbattuti dalla caccia tedesca. Durante l'incursione del giorno 4 su Palermo, un terzo convoglio in navigazione, attaccato da aerosiluranti la notte scorsa, ne ha fatto precipitare in fiamme uno ed ha continuato indenne la rotta. (Stefani.)

Priznanje junaštvom med protiofenzivo v Libiji

Pet junaško padlih in 17 živih generalov imenovanih v dnevni zapovedi. — Ogledniški spopadi v Cirenajki

Uradno vojno poročilo št. 617 pravi: Na cirenaškem bojišču delovanje ogledniških oddelkov. Nemške letalske sile so na področju pri Tobruku, Bardiji in Marsa Matruhu hudo bombardirale in s strojnimi obsestreljivimi zbirajoča se motorna vozila, taborišča in razna skladišča. Povzročile so izgube med četami, uničile vojne potrebe in v povzročile mnogo požarov. Pri angleškem letalskem napadu na Sirto je bilo 6 žrtev in malo škode.

Skupine osnih letal so podnevi in ponoči hudo napadale Malto in bombardirale letališča in pomorska oporišča. Bombe najtežje vrste z nemških letal so zadele podmornico in jo najbrž uničile. Ena križarka je bila zadeta. V letalskih spopadih nad otokom so nemška lovska letala sestrelila tri Bristol Blenheime.

Pri letalskem napadu na Palermo dne 4. t. m. je bil sestreljen še tretji bombnik, ki je padel na ozemlje Palazza Adriana.

Preteklo noč so torpedna letala napadla naš konvoj na poti. Eno izmed njih je bilo sestreljeno in se je še v zraku vnelo. Konvoj je brez škode nadaljeval svojo pot.

Vojno poročilo št. 617:

Rim, 9. februarja. s. Protiofenziva divizij Osi, ki se je začela 21. januarja zjutraj, je bila slikovita in neubranljiva. Pripravilo jo je sodelovanjem med general. Ettorejem Basticom, vrhovnim poveljnikom vojske v Severni Afriki ter Ervinom Rommelom, ki ga je Hitler zdaj povišal v generalnega polkovnika. Italijanske in nemške čete, ki jih je z največjo hrabrostjo in skušenostjo osebno vodil general Rommel, ki jih je vodil veličastno tudi že v težavnem razdobju prejšnjega umika, so še enkrat dale dokaz o svoji sposobnosti.

Od italijanskih divizij, ki se bore v Libiji, so nekatere že dobile vzvišeno plačilo, da so bile imenovane v uradnem poročilu vrhovnega poveljstva. To plačilo so si po pravici zaslužile vse enote, kakaj vse so iz hrabrosti in žrtve naredile stalno pravilo za svoje vedenje. V obrambi kakor v napadu so delale čudeže čez vse meje človeške moči in reševale najtežavnejše naloge ter z zgledno zagrizenostjo izpolnjevale najtrše dolžnosti. Vojaki iz oklepne divizije »Ariete« in iz nemških oklepnih divizij se bodo s častjo spominjali, da so vedno in povsod tolkli nasprotno oklepniške skupine. Hrabri junaki iz divizij »Trieste«, »Trento«, »Brescia«, »Bologna«, »Pavia«, »Sabratha« so znova dokazali visoke darove italijanske pehote. Visoka stopnja izurjenja pri ljudeh je vedno sad dolgole in vztrajne priprave. Navadni vojaki so tudi tedaj, ko je bitka bila najbolj silovita, razločno kazali veder prezir do nevarnosti. In ta prezir izvira od zglede, ki so ga dajali poveljniki osebno.

Med temi poveljniki so na častnem mestu slavni padli: generali Prittwitz, Summermann, Neumann, Silko in Borsarelli di Riffredo. Ti družijo naroda Osi v ganjenem spominu ter v hvaležni misli. Poslednja žrtev teh junakov kakor tistih njihovih tovarišev, ki so padli na različnih bojiščih, neločljivo cementira italijansko-nemško prijateljstvo in znova potrjuje edinstvo stvari ter skupnost žrtve.

Za poveljniki, ki so padli pri izpolnjevanju najvišje dolžnosti, je treba v dnevni zapovedi imenovati tudi generale: Cingalesa, Gambaro, Navarini, Kruewell, Gioda, Gloria, De Stefanis, Veith, Piazzoni, Soldarelli, Fürst, Ballotta, Azzi, Boettcher, Franceschini, Gause Gotti, Lombardi. V njih zatrdno ni nikdar, niti ob najbolj boljših črnih dneh, odpovedala vera v preobrat. Brez te vere, ki dviga vse sposobnosti in hrani vse upe, bi ne bilo mogoče doseči uspeha v tako kratkem času. In danes, ko se je položaj spet utrdil v našo korist in je šel po vodi angleški načrt, da bi prišli v nekaj dneh do meje Tunisa, morata Italija in Nemčija z ganjenim ponosom in s trdnim zaupanjem gledati v svoje poveljnike in v svoje vojake.

Vesti 9. februarja

Japonski minister za trgovino in industrijo je imel sredi govora, v katerem je opozarjal japonsko ljudstvo, da se je vojna šele začela in da vlada pač ne more olajšati državnega nadzorstva nad gospodarstvom. Poudaril je, da bo treba vojno moč japonskega naroda nasprotno še ojačiti. Japonsko ljudstvo naj nikar ne misli, da bi blago, ki so ga Japonci dobili v roke v zasedenih krajih moglo zadostovati za rešitev vseh gospodarskih vprašanj. Tudi takoj po vojni ne smemo pričakovati, da bi japonsko gospodarstvo v prvem trenutku že zacvetelo. Preden se bo vojna v vzhodni Aziji končala, se je treba pripraviti na še večje težave.

Ameriško vojno ministrstvo sporoča, da so v Washingtonu ustanovili odbor načelnikov generalnih štabov Združenih držav in Anglije, ki naj zagotove vzporeditev vojnih naporov.

Irski poslanik v Združenih državah je izročil ameriški vladi oster protest proti izkrcanju ameriških oddelkov na severnem Irskem.

Madžarska se pripravlja, da bo z vseni svojimi silami posegla v vojno zoper boljševizem. Madžarska vojska, ki se je udeležila prvega zmagovitega razdobja vojne, se pripravlja, da bo še z večjo silo sodelovala z Italijani in Nemci v boju, ki naj bi prihodno pomlad privedel do končne zmage. Madžarska bide zdaj narodno vojno za obrambo svojih meja in svoje tisočletne omike, piše madžarski vladni list »Hafetta«.

Francoski ministri, ki prebivajo v Parizu, so večeraj pod predsedstvom ministra za gospodarstvo Bouthillierja, imeli posvet o preskrbi Pariza z živilcem in kurivom; vprašanje, čigar rešitev je posebno zdaj zelo nujna.

Predsednik hrvaškega kasacijskega sodišča je razglasil imena 203 članov bodočega hrvaškega sabora. Te člane je imenoval Pavelić 24. januarja. Sabor se bo sesel, brž ko se bo dalo in bo posloval po določilih iz leta 1918.

Egiptovski kralj Faruk je razpustil zbornico ter razpisal splošne volitve. Dan zanje še ni določen. Predsednik vlade Nahas-paša je imenovan za vojaškega guvernerja v Egiptu.

Bivši vrhovni poveljnik ameriškega vojnega brodomlja na Tihem morju, admiral Kimmel, je prošil za upokoje, da bi se izognil odstavitvi. Njegovo prošnjo mornariško ministrstvo še preučuje.

Nova egiptovska vlada je sestavljena zgolj iz politikov, ki pripadajo nacionalistični stranki.

Angleško pomorsko poveljstvo sporoča, da se je potopil rušilec »Matabele«.

Angleške oblasti so uradno sporočile, da so močni oddelki kitajske vojske prišli v Birma in da bodo branili južni del tamošnjega bojišča. Angleške oblasti pri tem zelo poudarjajo marsala Cangkajška, o katerem pa je znano, da je svoje nesrečne čete prodal Churchillju za toliko in toliko milijonov za divizijo. S tem Cangkajškem popolnoma izdaja veliko vzhodno Azijo in se izključuje iz skupnosti azijskih narodov, pravi pojasnilo rimskih pristojnih krogov k temu sporočilu.

Od početka vzhodnoazijske vojne pa do 31. januarja so Japonci potopili 29 podmornic in 360 tisoč ton drugega brodomlja, pravi neko njihovo uradno poročilo.

Ameriški proračunski odbor v zbornici je odobril 100 milijonov dolarjev za ureditev protiletalske obrambe v Združenih državah. Odbor sodi, da ni izključeno, da bodo nasprotna letala napadla tudi mesta Združenih držav, vendar so mnenja, da ti napadi ne bodo tako močni in pogosti, kakor so bili nad Anglijo.

Novozelandska vlada je poklicala ženske, naj se prostovoljno priglasiijo za pomožno vojaško službo v novozelandski vojski. Ženske bi služile kot upravne moči, šoferke, oskrbovalke, kuharice itd. Vlada je izdala oklice na prebivalstvo, da naj zbira staro železo in drugo blago, ki služi za vojno.

Svedsko okrajno sodišče v Stockholmu je te dni zaključilo razprave proti Nikolaju Romu in njegovim tolp, ki je veljala za najbolj organizirano vohunsko in sabotažno tolopo na Svedskem med to vojno. Vsi člani so bili obsojeni na več let ječe. Med njimi je tudi znamenita plesalka Otilija Moeller.

Po 55 letih je bila v Parizu prvič obglavljena neka ženska, ker je umorila svojega 5 letnega otroka. Naslednji dan pa je bil obglavljen njen mož.

Nove podrobnosti o letalsko pomorski bitki ob Javi

Nadaljevanje japonskih letalskih napadov na holandska in angleška oporišča

Tokio, 9. febr. s. Japonsko vrhovno poveljstvo poroča o nekaterih podrobnostih glede izgub in poškodb, ki jih je nasprotnik dobil v bitki ob otoku Jave. Ameriška križarka, ki je bila tako hudo poškodovana, da se zdi, da ne bo več za rabo, ne pripada vrsti »Marblehead«, temveč vrsti večjih vojnihi ladij. Hudo poškodovana je bila tudi holandska križarka vrste »Java«, ki je po sodbi pristojnih ljudi ne bo mogoče več popraviti. V isti bitki je bila poškodovana holandska križarka »Tronph« tako hudo, da ni več za rabo.

Japonsko vrhovno poveljstvo sporoča, da je bil potopljen velik nasprotnikov torpedni rušilec.

Sanghaj, 9. febr. s. Holandsko poročilo iz Batavije pravi, da so Japonci tretjič z letali napadli pomorsko oporišče v Soerabaji. Bombardirali so mornariške naprave. Drugi japonski napad je veljal Palenbangu na otoku Sumatri. Japonska ogledniška letala so videli ob vzhodnem obrežju Jave.

Med drugim japonskim napadom na Soerabajo je bilo sestreljenih ali na tleh razbitih 34 nasprotnikovih letal. Ta letala je treba pristiti 85 strojem, uničenim pri prvem napadu na Javo. S tem je bilo vsega razbitih 129 letal. Pri napadih na Soerabajo so Japonci uničili 26 letal, druga so sestrelili v bojih ali pa pri napadu na letališče Dijnbaran na otočju Bali.

Sanghaj, 9. febr. s. Holandsko uradno poročilo iz Batavije priznava, da so Japonci zasedli večji del otoka Amboina. Le majhen del holandskih čet je lahko pobegnil z otoka.

Bangkok, 9. febr. s. Tudi v soboto so močni oddelki japonskih bombnikov napadali letalske cilje v Rangoonu in sicer v dveh zaporednih

valovih. Med japonskimi in angleškimi lovci je prišlo do različnih spopadov, med katerimi je bilo zbitih 9 angleških letal.

Neko japonsko letalo se je z vsem tovorom razstreliva vrglo na vnaprej določeni cilj. S tem se je število japonskih napadov na Rangoon dvignilo na 45.

General dr. Todt – organizator nemške utrjene obrambe, oborožitve, vojnega prometa in zaledja – mrtev

Berlin, 9. febr. s. Včeraj se je zvedelo, da je nemški minister general dr. Todt med službenim poletom pri izpolnjevanju svoje dolžnosti treščil na tla in bil na mestu ubit.

Hitler je za dr. Todta zapovedal pogreb na državne stroške.

Z dr. Todtom je Nemčija izgubila eno svojih najpomembnejših osebnosti. Poleg velikih uslug, ki jih je storil v domovini v tesnem sodelovanju s Hitlerjem, bo ostal v zgodovini kot najvelumejši organizatorjev, kar jih je svet kdaj poznal. Njegovo ogromno delo sestavljajo nemške avtomobilske ceste, Siegfriedova utrjena črta, utrbe ob Atlantskem morju. Prišel bo dan, ko bo poznano tudi ogromno njegovo delo za koncentracijo nemške oborožitve.

Ves nemški narod je ime dr. Todta ljubil, ne le kot ime veleumnega organizatorja in popolnega tehnikarja, temveč tudi kot ime najvestejšega sodelavca Hitlerja, ki je znal navdihovati

vati sleherno njegovih veličastnih zamisli z načeli narodnega socializma.

Dr. Todt se je rodil 4. septembra 1890 in je bil član narodnosocialistične stranke od leta 1922. 5. julija 1933 je bil imenovan za glavnega nadzornika nemških cest in je v tem svojstvu razvil tisto veličastno delo za zgraditev nemškega avtomobilskega cestnega omrežja, katero je obdudoval ves svet. Ogromne usluge Nemčiji je dr. Todt storil z zgraditvijo obrambnih črt na zahodu, tedaj ko je mednarodni politični položaj zahteval, da se to vprašanje reši z vso naglico. V ta namen je ustanovil slovit »Organizacijo Todt« in z njo se mu je v neverjetno kratkem času posrečilo dodelati nemški zahodni obrambni zid. V priznanju za te zasluge, mu je Hitler leta 1938 podelil »Prvo nemško državno nagrado«. V decembru tega leta je Todt bil imenovan za glavnega pooblaščenca za splošno ureditev kmečkega gospodarstva. Leta 1939 je zaradi ureditve protiletalske obrambe na zahodnih mejah bil imenovan za generalnega majorja. 16. marca 1940 je bil imenovan za ministra za orožje in strelivo. 19. julija 1941 je bil imenovan tudi za glavnega nadzornika za vodne sile in energijo. Bil je tudi voditelj glavnega tehničnega urada pri narodnosocialistični stranki ter voditelj tehničnega urada pri delavski fronti. Poleg tega je bil tudi predsednik nemške družbe za tehniko in zaupane so mu bile tudi razne posebne tehnične naloge v državi in v stranki. Novica je sredi v Berlinu povsod vzbudila globok vtis ter živo sočutje.

Eksplodije, nemiri in vojno stanje v Tangerju

Tanger, 9. febr. s. Španske oblasti so začele s preiskavo, kdo je odgovoren za eksplozijo priljage, ki bila last nekega angleškega uradnika. Razlaga, ki se po prvih prenatagljenih poročilih zdi najverjetnejša, je ta, da je med potniki, ki so dopotovali v soboto v Tanger iz Gibraltarja, bil neki angleški uradnik, ki je nosil diplomatski kovčeg. Pri izkrcanju je uradniku pomagal neki špan. državljani. Ko so kovčega nalagali na avto, je eden padel na tla, pri čemer je prišlo do strahovite eksplozije. Enajst ljudi je bilo na mestu ubitih, 63 pa bolj ali manj ranjenih. Pri razpočenem kovčegu so našli številne prepagadne letake. Pravijo, da med arabskim prebivalstvom vre proti Angliji, ker je bilo največ žrtev izmed domačinov. Po eksploziji je prišlo do hudih neredov in demonstracij proti Angliji, zaradi česar so oblasti razglasile vojno stanje.

Špansko-francoska posvetovanja na meji Maroka

Tanger, 9. febr. s. Na meji med Francoskim in Španskim Marokom pri kraju Lacache sta se sešla španski visoki komisar za Maroko general Orgaz ter francoski komisar general Nogues. Spremljali so ju številni tehnični in vojaški sodelavci. Po uradnem poročilu, naj bi bili pri sestanku razpravljali o trgovskih in kmečkih vprašanjih, ki se tičejo Španskega in Francoskega Maroka.

Nadaljevanje silovitih obrambnih bojev in prot napadov v Rusiji

Ogromno sovjetskih letal uničenih. — Nemci trdno na črti Ržev-Vjazma-Orel-Kursk-Harkov

Berlin, 9. febr. s. Včerajšnje nemško uradno vojno poročilo pravi:

Na vzhodnem bojišču se nadaljujejo siloviti obrambni boji. Različne skupine nasprotnikovih sil so bile uničene pri naših protinapadih. V boju zoper večkrat številnejšega nasprotnika se je posebno odlikovala 269. pehotna divizija iz severno-zahodne Nemčije. V štirih tednih je odbila nad 120 sovražnikovih napadov in je v številnih protinapadih uničila močeno sovražnikovo silo.

Med 31. januarjem in med 6. februarjem je sovjetsko letalstvo izgubilo 239 letal. Od tega jih je bilo 117 zbitih v letalskih bojih, 18 pa protiletalskem topništvu, druga pa so bila uničena na tleh. V istem času smo mi na vzhodnem bojišču izgubili 13 letal.

Hitlerjev glavni stan, 9. februarja, s. Sobotno nemško uradno vojno poročilo pravi o bojih na Vzhodu:

Na vzhodnem bojišču se nadaljujejo boji ob zelo hudem mrazu in med snežnimi viharji. Na srednjem delu bojišča je bil obkoljen večji del dveh sovjetskih divizij in pobit. Pri teh nastopih smo dobili v roko 15 topov in 44 strojnice.

Med boji v zadnjih dveh tednih je bilo samo na odseku ene nemške armade zajetih ali uničenih 80 oklepnih voz, čez 300 topov, 1000 strojnice in metalne bombe, nad 400 avtomobilov in 850 sani. Nasprotnik je razen številnih ujetnikov imel tudi nad 18.000 mrtvih. Na južnem delu bojišča so nemške čete med več nastopi napadalnih oddelkov povzročile nasprotniku zelo krvave izgube ter uničile veliko število postojank. Na karelskem bojišču so nemške letalske sile uspešno bombardirale železnice v Murmansk ter nasprotnikove barake. Brez lastnih izgub je bilo večeraj uničenih v bojih ali na tleh 34 sovjetskih letal.

Berlin, 9. febr. s. List »Der Angriff« je predsončnim objavil uradni zemljevid, ki najbolj jasno

potrjuje razlage vojaških krogov in novejši Hitlerjeve izjave, po katerih so se Rusi kljub obupnim naporom in ogromnim izgubam polastili tako neznatnega ozemlja, da je v primeri z ozemljem, osvobojenem po nemški vojski, v resnici nepomembno. Črte označujejo zasedene pasove in po njih se da približno določiti bistvena črta fronte. Vidno je tudi, kako je nemško vrhovno poveljstvo popravilo bojne črte, ki jih Rusi na nobenem kraju niso mogli pretrgati. Vsi glavni kraji na tej črti, kakor Ržev, Vjazma, Orel, Kursk in Harkov so trdno v nemških rokah.

Vabilo dr. Leya nemškim delavcem, naj pomagajo k zmagi

Berlin, 9. febr. s. Vodja nemške delavske fronte dr. Ley je predsončnim imel govor v Sportpalastu pred 20.000 delavci neke delavske zveze velikega berlinskega podjetja. V govoru je ponovno poudaril neomajno voljo nemških delavcev, ki se hočejo boriti doma za gotovo zmago. »Tisočletja, ki so bila priča stalnega razvoja nemškega naroda, bi neusmiljeno utonila v pozabo — je dejal dr. Ley — če bi se temnim judovskim silam in boljševiški krutosti posrečilo premagati naše orožje. Toda mi hočemo zmagati in zato bomo zmagali. Ta klic mi namenjen je berlinskim delavcem, marveč vsem tovarišem po nemških tovarnah. Zaključil je govor s temile besedami: »Vabim vas, da posvetite naši veliki stvari vso vašo marljivost, vso vašo tehnično sposobnost in vaše sile v imenu milijonov nemških vojakov na bojišču, v imenu padlih junakov, v imenu Adolfa Hitlerja in Nemčije.«

Veliko število važnih sklepov fašistične vlade

Pod Ducejevim vodstvom je vlada sprejela mnogo predlogov, ki se tičejo ureditve raznih vojnih, socialnih in kulturnih vprašanj

Rim, 10. febr. s. V soboto dopoldne je bila v Beneški palači seja ministrskega sveta pod Ducejevim predstvom. Na seji so obravnavali tekoče zadeve in sklenili tudi več drugih važnih ukrepov.

Na predlog Duceja je bila sprejeta odredba, da se odredi zablamba vseh motornih vozil, ki so bila zgrajena pred l. 1930. Ta vozila bodo razstavili na posamezne dele in jih potem porabili v vojni industriji. Uredba našteva tudi tista vozila iz tega poglavja, ki ne bodo rekvirirana.

Odoben je bil načrt, po katerem bodo učitelji ljudskih šol uvrščeni v skupino B državnih uradnikov. Obenem se ureja vprašanje družin oseba pomožnih državnih zavodov in se nanje razširja uredba, ki v tem pogledu velja za državne uradnike.

Odoben je bil dalje zakonski osnutek za podpiranje, vzgojanje in zaščito gluhoheh. V ta namen bosta ustanovljena narodni zavod za zaščito gluhoheh in narodna zveza zavodov za vzgojo in izobrazbo gluhoheh. Obe ustanovi bosta pod nadzorstvom notranjega, odnosno ministrstva za ljudsko omiko. Sprejet je bil tudi zakonski načrt, ki ureja vprašanje gospodarstva za časa vojne v Italijanski Vzhodni Afriki. Na predlog finančnega ministra je bil odoben zakonski predlog, ki omogoča davčne olajšave pri nakupu stavbišč in načrt

zakona, ki spreminja pogodbo med državo in italijanskim združenjem avtorjev in založnikov. Sprejet je bil predlog, da dobe člani italijanskega Rdečega križa, ki so bili v vojni ranjeni ali ubiti, pravico do vojnih pokojnin.

Na predlog Duceja so bili sprejeti zakonski osnutki, ki urejajo za časa vojne napredovanja častnikov vojske, postružujejo kazni za tiste, ki brez opravičljivega razloga ne odgovorijo na kontrolni poziv pristojnih vojaških oblasti, obenem pa se poenotijo odredbe glede rekrutiranja in razmeščanja glavnega stana. S posebnim načrtom se ureja tudi študije učencev letalske akademije.

Na predlog prosvetnega ministra je bil sprejet osnutek za ustanovitev zavoda za materinske šole na Sardiniji. Na predlog kmetijskega ministra je bilo sprejeto, da se uredi kolonizacija sicilске latifundije in odredi gradnja novih vodovodov na tem področju. Nadaljni predlog daje razne olajšave za gradnjo hladilnic za shranjevanje kmetijskih pridelkov.

Prometni minister je stavil predlog o olajšavah pri radijski naročnini, da bi se tako radiofonija še bolj razvila. Na predlog ministra za ljudsko omiko so bile sprejete olajšave za izdelovalce filmov italijanskih podjetij izven domovine. Prihodnja ministrska seja bo 14. marca.

Lani nad 1 milijon prejemkov zarubljeno

Ljubljana, 6. 9. febr. Pregledna statistika izvršilnih oddelkov kraljevega sodišča pokaže v glavnih potezih zanimivo sliko o socialnem in gmočnem stanju ljubljanske prebivalstva. Pokaže nam težko borbo, ki jo preživljajo mnogi sloji za svoj življenjski obstanek in podaja položaj mnogih javnih in zasebnih nameštencev, kakor tudi drugih oseb, ki so navezane na stalne in časne denarne prejemke. Druga leta je bilo obilnih po raznih stanovskih glasilih več razprav o denarnih bremenih, ki jih nosijo nameštenci in o njihovih dolgovih.

Na okrajnem sodišču poslujejo 3 izvršilni oddelki, ki so lani zaznamovali skupno 5.112 različnih izvršilnih predlogov, ko jih je bilo predlanskim 8.791. Znatno padec pripisujemo vsem velikim svetovnim in socialnopolitičnim dogodkom, ki so močno vplivali tudi na ruheženske posle, saj je ostala v veljavi že l. 1939 izdana zaščita vojaških obveznikov, ki so bili poklicani k vojakom. V prvi vrsti naj omenimo, da je bilo lani na javni sodni dražbi prodanih le 26 različnih posestev in hiš v mestu in okolici, ko jih je bilo predlanskim 42. Lani je bilo drugače predlanih 107 sodnih dražb nepremičnin, predlanskim 168.

Visoki Komisar obiskal gimnastični tečaj GILL-a

Ljubljana, 10. februarja.

Včeraj dopoldne je odprl Eksc. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino Emilio Grazioli v domu GILa informativni tečaj za telesno vzgojo, katerega se udeležuje okrog 300 udeležencev, deloma profesorjev srednjih šol, učiteljev telovadbe in ljudskošolskih učiteljev. Praktično predvajanje se je začelo ob 10 v veliki dvorani krasnega sedeža GILa, na katere glavni steni se je močno odražala velika Mussolinijeva črka »M«.

Na odru, ki je bil okrašen in ovit v narodno tribovno, je zavzel svoje mesto zvezni podpoveljnik GILa, ravnatelj italijanske šole v Ljubljani, nadzornica GILa in drugi odličniki. Profesor Casani je naslovil na udeležence kratek nagovor, v katerem je razložil pomen tečaja in praktičnih vaj, kajti zlasti slednje vrste telovadbe je bila obvezno uvedena za vse ljudske šole v Kraljevini.

Takoj nato je prikorakala skupina najmlajših deklic, ki so bile najbolje pripravljene, in je pokazala nekaj hitrih in lepih vaj, ki so jih vsi navzoči gledali z velikim zanimanjem.

Prav ko so male telovadkinje končale vaje, je vstopil v dvorano Visoki Komisar, ki ga je sprejel zvezni podpoveljnik, drugi funkcionarji in učitelji. Takoj nato so mlade telovadkinje ponovile eno svojih vaj. Potem so prišli na vrsto dijaki srednjih šol, katerih urejen nastop ni bil nič manj učinkovit kakor nastop mladenk. Ta skupina je hitro in gibčno izvedla vaje, ki so obvezne za vse srednje šole v Italiji.

Eksc. Visoki komisar je potem rekel učiteljem, da je prepričan o njihovem sodelovanju in izrazil svoje zadovoljstvo nad uspehi, ki jih je rodila predpriprava na gimnastičnem tečaju zveznega poveljstva.

Preden je zapustil dvorano, je Visoki komisar obšel vrsto učiteljev in se razgovarjal z nekaterimi izmed mladih telovadkinj.

Zanimivo je dalje, da je bilo lani od raznih strank vloženih 3919 predlogov za izvršitev ruhežnih raznih premičnih stvari, v prvi vrsti pohištva, dragocenosti, zlatnine itd. Od teh predlogov je bilo rešenih 3658. Predlanskim je bilo takih predlogov vloženih 6055. Izvršilni organi pa so opravili ruhežen v 1354 primerih, predlanskim 2170. Dejansko pa je prišlo lani do prodaje zarubljenih premičnin, kakor pohištva, ur itd. le v 112 primerih, ko jih je bilo predlanskim 217.

Vse stranke, ki so jim bile stvari zarubljene, so pač skušale na kak način doseči sporazum z upniki in so skušale priti do denarja, da so zadovoljile preveč sitne upnike. Se vedno pa so v Ljubljani ljudje, ki spekulirajo z zarubljenimi predmeti, ki marljivo zasledujejo vse sodne objave, s katerimi je kaka dražba razpisana in se točno udeležujejo vseh dražb, na katerih kupujejo vse predmete, imajoče količnik kako vrednost. Seveda znajo ti prebrisanci na dražbi kupljene stvari s prav dobrim dobičkom pozneje spraviti v denar.

Mnoge bo pač najbolj zanimalo poglavje, ki kratko omenja podatke o zarubljenih denarnih prejemkih in terjatvah. Upniki, ki so dosegli izvršilne naslove za svoje terjatve pač hite, da skušajo po najkrajši poti priti do kritja. Poleg drugih ruhežnih kaj radi predlagajo tudi ruhežne stalnih denarnih prejemkov zavezancev, tako mesečnih plač, rent in drugih dohodkov. Na ruhežen plač je bilo lani prodanih pri vseh 3 izvršilnih oddelkih 1245 predlogov, predlanskim 2236. Rešenih je bilo 1238 predlogov, predlanskim 2236. Kakšni prejemki so bili zarubljeni? Različni. Njih višina je znašala v mnogih primerih manjše vsote do 100 lir, v drugih primerih pa prav čedne vsote od 100, 500 in 1000 lir, kakor tudi še višje zneske. Splošno računajo, da je bilo lani zarubljenih nad 1.300.000 lir raznih denarnih prejemkov.

Drugače kaže statistika izvršilnih oddelkov, da so ruhežni lani napram predlanskemu letu padle za dobrih 50 odstotkov.

Težave v avtobusnem in tramvajskem prometu

Ljubljana, 9. februarja.

Ze od 1. februarja naprej traja doba močnejšega snežnega vala, ko je januarja nadvladoval mrzli val. Zadnje dneve je sneženje dosegalo višek, ko je neprestano snežilo v gostih kosih, nakar so nastajali nekaki odmor, da je nato snežni val zavalovil še z večjo silo nad našo pokrajino, ki je vsa visoko zametena in dosega ponekod višina snega že do 150 m. V kočevskih in čabranjskih krajih je sneg celo dosegel 2 m. Po mnogih odprtih notranjskih krajih, tako na Blokah, so velikanski zameti. Burja je ponekod s cest odnesla sneg in ga drugje nanosila velikanske kopice.

Velike so težave v avtobusnem prometu. V naših krajih pride v glavnem v poštev avtobusna proga Ljubljana-Velike Lašče-Bloke-Prezid. Na tej progi vzdržuje promet avtobusno podjetje A. Pečnikar. Januarja je podjetje že dnevno in redno vzdrževalo na celi progi promet in vozilo brez večjih težav in neprilic. Kljub hudemu mrazu so avtobusi podjetja srečno prevažali potnike v obeh smereh. Od svečnice naprej, ko je zapadlo veliko

Nov tajnik fašistovske zveze v Ljubljani

Rim, 7. februarja. AS. Duce je na predlog tajnika stranke imenoval za tajnika zveze bojevniških fašistev v Ljubljani fašista Orlando Orlandini. ki se je rodil 1909 in vpisal v stranko 1928. diplomiral iz gospodarskih in trgovskih ved. je prostovoljski topniški poročnik in bojevnik v Španiji ter v sedanjí vojni. kjer

je bil ranjen. Poprei je bil dodeljeni podtajnik fašistovske zveze na Reki. Imenovan je nemešto fašista Emilia Graziolija. Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino. čigar tajniški posli s tem preneha. Izmenjava znameniti bo po določenih predpisih 12. februarja ob 10 ob navzočnosti nadzornika stranke Davida Fossa.

Včeraj so bile na sporedu tekme za italijanski pokal

V oktobru mesecu se je čez 40 moštev borilo za drugo največjo trofejo v italijanskem nogometu: za italijanski pokal. Teh tekem se lahko udeležijo vsako moštvo. Po štirih izločilnih krogih, ki so jih tedaj odigrali, je ostalo le še osem moštev neporaženih, in ta moštva so se srečala včeraj v medsebojnih borbah. Spet so odpadla štiri moštva, tako da jih je za nadaljevanje tega tekmovanja ostalo le še štiri, ki bodo svoj ples končala v naslednjih nedeljah. Včeraj so bile na sporedu te tekme: V Veneziji se je domače moštvo pomerilo z Bologno. Bila sta to približno enaka nasprotnika.

Rezultat prerokovati vnaprej, bi bilo prav pri teh dveh moštvih preuranjeno. V Milanu sta se srečali domači Milano in Reggiana. V Torinu je imel domači Juventus v gosteh Padovo, in končno sta se pomerili še Modena in Novara v Modeni.

Z veliko gotovostjo je bilo računati, da bo zmagal v Milanu domači Milano nad drugorazredno Reggiano in pa, da bo Juventus odpravil Padovo, ki je pravtako moštvo B divizije. Končni rezultati včerajšnjega tekmovanja so bili naslednji:

Modena — Modena : Novara 2:0.
Milano — Milano : Reggiana 6:0.
Torino — Juventus : Padova 1:0.
Venezia — Venezia : Bologna 2:0.

In res: Milano je visoko porazil Reggiano, bolj trda je šla Juventus, ki je imel prednost domačega igrišča. Padova mu je bila trd oreh. Omeniti bi bilo, da so nekateri klubi B divizije enakovredni opim prve divizije, kar potrjuje tudi navedeni rezultat iz Torina. Drugorazredni moštvi Modene in Novare sta končali z zmago Modene. Tekma je bila lepa. Benačani pa so spet pokazali kaj znajo. Pred več tisoč gledalci so gladko odpravili Bologno z 2:0.

Namizni turnir SK Slavije

Ljubljana, dne 9. februarja.

Delavski športni klub Slavija je šele pred kratkim ustanovil krožek, kjer mladi prijatelji namiznega tenisa goje ta lepi šport. Komaj so ustanovili ta krožek, že so bili zapisani prvi lepi rezultati. Ze na turnirju SK Mladike, ki je bil pred nekaj tedni, so se mladi Slavijaši kar dobro odrezali in so prekosili še celo izvrstne Mladikarje za seboj. Bil je to prvi res imeniten uspeh, ki je dal Slavijašem novih pobud.

Tudi sami so se odločili, da izvedejo lasten turnir, na katerega pa so povabili še vse ostale ljubljanske klube, ki goje namizni tenis. Tekmovanje so je začelo že v soboto in se nadaljevalo vsa nedeljo, vendar pa ga niso mogli zaključiti, ker obširne sponore niso mogli izvesti. Zaradi še nekaterih preostalih iger, bodo s tekmovanjem nadaljevali še danes popoldne. Turnir je bil v športnih prostorih SK Mladike, današnje tekmovanje pa bo na Rakovniku. Mlade agilne Slavijaše moramo za njihovo športno delovanje le pohvaliti in jim tudi z naprejem želimo mnogo sreče.

V soboto so nastopila le moštva. Prijavila so se naslednja: Mladika, ki je prijavila kar tri moštva, prireditelj SK Slavija je prijavil dve moštvi, Korotan je pravtako prijavil dve moštvi in Hermes.

Rezultati v soboto:

Mladika III : Slavija 5:2.
Mladika I : Slavija II 5:0.
Mladika I : Mladika III 5:1.
Hermes : Korotan II 5:1.

Včerajšnji spored pa je bil obširnejši. Na sporedu so bile tudi tekme seniorjev in juniorjev. Udeležba je bila prav lepa, in pri vsakem turnirju se lahko pričamo, da imamo v Ljubljani številne dobre igralce, ki tudi vedno bolj napredujejo.

Rezultati:

Juniorji — četrt finale: Potočnik (K) : Purkart (K) 2:0. Meden (M) : Strojnik (K) 2:0. Jankovič (K) : brez igre 2:0. Gele : Smrjaj 2:0.

Finale: Potočnik : Jankovič 2:0.

Rezultati:

Single seniorji: Bradeško : Bogutaj 2:0. Tršinar : Pavlič 2:1. Krečič : Ksmeušek 2:0. Bajc : Strojnik 0:2. Božič : Požnel 2:1. Recek : Havliček 2:0. Zgajner : Blažič 2:0. Djinovski : Medved 2:1.

II. kolo: Bradeško : Tršinar 2:0. Krečič : Strojnik 2:0. Recek : Božič 2:0. Djinovski : Zgajner 2:1.

Četrtfinale: Recek : Djinovski 1:2.

† Jože Gostinčar

Na svojem skromnem domu v Vižmarjih je včeraj podlegel daljši bolezni veteran slovenskih krščanskih delavcev in bivši minister ter večkratni poslanec Jože Gostinčar v visoki starosti 82 let.

Jože Gostinčar je bil samonikel človek, moč brez teoretične šolske izobrazbe, ki pa se je s svojo vztrajnostjo, ukaželnostjo in delatnostjo povzpela do visokih mest in položajev, v katerih je zmerom pokazal svojo nadarjenost in sposobnost. Življenje ga je vrglo med delavske vrste in kot tak, skromen in neznane delavec se je med prvimi oklenil pokojnega dr. Janeza Ev. Kreka, ko je ta začel polagati temelje organizaciji slovenskih krščanskih delavcev proti koncu preteklega stoletja. Gostinčar je bil eden najvestejših Krekovih učencev, ki se je pri svojem učitelju izobraževal ne samo v vprašanjih svojega stanu, temveč je pri njem dobival tudi široke pojme o kulturi, izobrazbi in o največji vrednosti, ki je pokojnika dila, o nesebičnem žrtvovanju in neodoljivi delatnosti. Iz Krekovega kroga je Gostinčar rastele polagoma kot samostojno misleč moč, ki se je ves posvetil boju za delavsko pravico. Kmalu je vstopil tudi v politično življenje, in sicer leta 1907 kot državnozbornski poslanec za logaški okraj. Po svetovni vojni je bil član narodnega predstavništva v Ljubljani, leta 1919 pa je postal tudi minister za socialno politiko. Leta 1920 je bil izvoljen v ustavotvorno skupščino, pozneje pa ni več kandidiral, temveč se je posvečal zgolj krščanskim delavskim organizacijam in mnogokrat napisal tehtne članke o teh vprašanjih v slovensko časopisje. Gostinčar je bil naš javnosti znan tudi po tem, da je v dunajskem parlamentu med vojno govoril 14 ur za slovensko vseučilišče.

Pokojnik se je rodil 17. marca 1860 na Beričevem pri Dolu pri Ljubljani. Izučil se je sitarske obrti v Ljubljani, bil pozneje paznik in mojster v predilnici, potem pa podružnik Zadrzne zveze. Leta 1894 je bil med prvimi člani dr. Krekove delavske organizacije. Po vojni, ko se je umaknil iz političnega življenja, je živel na svojem malem domu v Vižmarjih.

Bog naj mu plača vsa dobra dela! Njegovim preostalom pa naše sožalje!

je bilo, da se bo sedaj začel redni tramvajski promet šele od 8 naprej. Toda nekaj minut pred 7 so že začeli voziti prvi vozovi iz remize v vse smeri. Bilj so vozovi, ki so v prvi vrsti sprejemali tramvajске uslužbenke, pobrali pa so seveda na splošno zadovoljstvo tudi druge potnike in tako so bili mnogi rešeni raznih neprilic. Včeraj podnevi so mestni snežni plugi neprestano orali sneg po cestah in ulicah. Na Ljubljanskem barju je sneg dosegel višino 75 cm. — d.

Črna KAMELA

Van Horn je nagrbantil čelo. Lepo od vas, gospod komisar. Popolnoma razumem. Res, v zadevo sem na vsak način žalostno zapleten. Toda pri tem se popolnoma zanesem na vas. Kot razumnemu človeku, se vam je moralo že zdavnaj posvetiti v glavi, da sploh nisem imel nobenega razloga, da bi umoril ubogo dekle. Odkar pa sva skupaj začela delati ta film, bi jo mogel še toliko manj. Tudi med vsem potovanjem, kakor tudi pri skupnem delu, sva se sijajno razumela.

»Da, seveda.« Chan je ostro motril obraz svojega soseda, ko je pristavil: »Ali ste se prav tako sijajno razumeli z Dennyjem Mayem?«

»Čemu bi imel Denny Mayo s to stvarjo kaj opravka?« je dejal Van Horn, ne da bi mogel skriti svoje presenečenje sprito tega nepričakovanega vprašanja.

»Lahko bi imel dosti opravka,« je odvrnil Chan. »Sedaj poskušam spraviti na dan vse potrebne stvari. Morda mi boste vi pomagali. Zato ponavljam: ali ste se dobro razumeli z Dennyjem Mayem?«

»Poznal sem ga precej dobro,« je priznal Van Horn. »Krasen fant — temperamenten lrec. Človek ni nikoli vedel, kaj vse bo še pripravil. Vseprošno je bil priljubljen. Njegova smrt je vzbudila obče obžalovanje.«

»Kdo ga je umoril?« je prijazno pobaral Chan.

»Tudi jaz bi rad vedel,« je odgovoril Van Horn. »Ko sem včeraj zvečer alšal, kako ste vi vse ljudi vprek povpraševali o bivanju v Hollywoodu v juniju pred tremi leti, sem opazil, da mora imeti njegova smrt nekakšno zvezo s tukajšnjim dogodkom. Le radoveden sem, v kakšni zvezi je vse to.«

54

»To je bil brez dvoma tudi razlog,« je rekel z naglico detektiv, »zakaj ste se vi danes zgodaj zjutraj sklanjali nad stari časopisnimi poročili?«

Van Horn se je nasmehnil. »Oh, torej ste me videli, ko sem sedel nad knjigami? Da, gospod komisar, moj menager vam bo rad povedal, da sem jaz razumarski tip igralca. Ne skupaj s prijatelji — pač pa čepeti s kakšno dobro knjigo v skritem kotičku... seveda mislim na resno književnost...«

Charlie je naredil z roko odklonilno kretnjo. »Če se modre mu človeku zdi, da je sumljiv, je pripomnil, se bo šel skrivati v bučno njivo, da bi si tam zavezal čevlje.«

Van Horn je prikimal. »Star kitajski pregovor, ne? Pa ne slab.«

»Še preden bom odšel od tu, mi boste povedali razlog, zakaj ste danes zjutraj obiskali mestno knjižnico?« je strogo zahteval Chan.

Van Horn ni odgovoril. Srtmel je skozi priprte veke namo predse. Potem se je okrenil zaradi hitrega sklepa.

»Vi ste bili zelo odkriti do mene, gospod komisar. Bom zato pa tudi jaz, čeprav boste zaradi tistega, kar vam bom zdaj povedal, še bolj zmedeni.« Potegnil je iz žepa kuverto, ki je nosila na zaglavju napis Grand hotel in ponudil Charlieju edini listič, ki je bil v njej. »Preberite, prosim,« je rekel.

Bilo je kratko, na etroj spisano poročilo brez podpisa.

»Svarilo od nekega vašega prijatelja. Vi morate nemudoma v mestno knjižnico v Honolulu in odstraniti iz vezavih letnikov «Los Angeles Timesa» več za vas zelo nevarnih poročil, ki so svoj čas izšla v zvezi z dogodki okrog umora Dennyja Maya.«

Charlie je pogledal. Kdaj ste prejeli tole pisemce?«

»Danes zjutraj sem ga našel pod vrati svoje sobe, ko sem vstal,« mu je povedal igralec.

»In ste šli takoj v knjižnico?«

»Takoj po zajtrku. Kdo tega v podobnem primeru ne bi storil? Nisem se mogel spomniti, da bi me bili v zvezi s tisto

afero omenjali, saj konec koncev tudi ni bilo prav nobenega povoda za to. Seveda pa se je v meni porodila radovednost. Šel sem torej dol v mesto in prebral eleherno vrstico o umoru Maya, ki sem jo mogel najti. In značilno...«

»In,« je silil vanj Chan.

»Bilo je, kakor sem si bil mislil. Niti enkrat ni bilo moje ime omenjeno. Doživel sem torej precej zagonetno dopoldne, gospod komisar.«

»To si lahko mislim,« je pritrdil Chan. »Redek primer. Ali se vam nič ne zdi, kdo bi mogel napisati tole pismo?«

»Niti sanja se mi ne,« je odgovoril Van Horn. »Toda cilj vse stvari mi je zdaj jasen. Nekdo je poskušal vreči sum name. To je ljubezniva pozornost, ki jo brez dvoma cenim. On ali ona — je bila prepričana, da bom obiskal knjižnico, in bom napisal izposojevalni listič za en zvezek. Misli ali mislila je, da boste slej ko prej vi to izvohal, me potem težko osumili in po nepotrebnem izgubljali svoj čas pri zasledovanju napačne sledi. Na srečo ste vi ta načrt prekrizali in ste s svojim sumom prišli naravnost nadme. Zato sem prav vesel, da ste to storili. In desetkrat vesel, da sem tisto pisemce shranil.«

»Pisemce, ki ste ga lahko na vse zadnje napisali tudi vi!« je znil Chan.

Van Horn se je zasmejal. »O ne — tako zvit in zahrbtn pa nisem, mr. Chan. Pismo je ležalo pod mojimi sobnimi vrati, ko sem danes zjutraj vstal. Če ugotovite, kdo ga je napisal, potem ste po vsej verjetnosti istočasno našli tudi morilca Shelah Fane.«

»Zelo verjetno,« je pritrdil Chan. »Na vsak način bom pismo vzela.« Vstal je. »To je bil silno zanimiv razgovor, mr. Van Horn, in hvaležen sem vam za vso odkritost. Zdaj grem spet svojo pot, v žepu pa mi gori nova uganka. Če se bo pa še kaj takega primerilo, me bo zadela kap. Verjetno vas nisem zadrževal od kosila.«

Navodila za razdeljevanje osebnih izkaznic

Ljubljana, 7. februarja.

V ponedeljek 9. januarja začne ljubljansko mestno poglavarstvo s sprejemanjem prijav za osebne nakaznice na naslednjih krajih:

V šoli v Zgornji Šiški za prebivalce prejšnje občine Dravljice s predkraj in nekdanje občine Zgornja Šiška. V ljudski šoli v Spodnji Šiški za okoliš nekdanje upravne občine Spodnja Šiška. V ljudski šoli za Bežigradom za bežigradski okraj in svetokriški okraj ter za Složice. V ljudski šoli v Mostah za območje nekdanje upravne občine Moste razen Kodeljevega in Planirja. V poslopju stare cukrarnice na Poljanskem nasipu za Kodeljevo Planir, Stopanjo vas in za poljanski okraj do Stritarjeve ulice. V šoli na Ledini za šentpeterski okraj od Miklošičeve ceste do meje nekdanje občine Moste in do levega brega Ljubljane. V mestnem gospodarskem uradu v Beethovnovi 7 za središnje mesta do leve strani Miklošičeve ceste in do železniške proge od Miklošičeve ceste do Tohačeve ulice, nadalje pa do Aškerčeve ulice ter Zoisove ceste in ob Ljubljani do tromostovja, vključno poslopja Pod turnom. V meščanski šoli na Viču za nekdanjo upravno občino Vič z Rožno dolino in Glinčami. V turški palači, Gosposka ul. 15, za trnovski okraj, t. j. južno od središča mesta in zapadno od viškega okraja do Ljubljane. V šoli na Prulah za šentjakovski okraj od Stritarjeve ulice ter za Barje.

Na teh postajah bodo zainteresirani dobili formular za prošnjo v obliki in s podatki, kakršni so potrebni za osebne izkaznice. Zaenkrat je izkaznica obvezna samo za moške od 15.—50. leta, t. j. od vključenega letnika 1892 do vključenega letnika 1927, ter bodo zaenkrat sprejete prošnje samo od takih prosilcev, od drugih pa samo v izrednih in nujnih primerih. Po 13. februarju pa bodo za osebne izkaznice lahko prosili tudi drugi, ki imajo pravico, namreč moški nad 50 let in ženske. Poleg prošnje na omenjenem formularju mora vsak predložiti tri enake fotografije v velikosti 4,5x5 cm, kjer mora biti dotičnik fotografiran brez klobuka in doprsno. Poleg tega pa mora vsakdo predložiti tudi za dokaz svoje identitete potrebne dokumente. Vsakdo mora prošnjo predložiti osebno.

Ko dobi prosilec formular za prošnjo, plača pristojbino za vsak formular.

Uslužbenci državnih in javnih uradov ter zavodov in učenci visokih in srednjih šol naj ne hodijo na te postaje, temveč naj se za osebne izkaznice obrnejo na svoje uradne predstojnike.

Prošnjo je po navodilih Visokega komisiarja treba izpolniti predvsem v italijanskem jeziku ali pa dvojezično tako, da je italijanski jezik na prvem mestu. Pisava mora biti čitljiva.

Podrobnejša navodila dobe prosilci na navedenih postajah, ki bodo poslovali od 9—15.

Razdeljevanje osebnih izkaznic bo objavljeno v časopisih. Kdor pa potrebuje izkaznico res nujno — za potovanje ali podobno — naj se zgleda v osrednjem uradu na mestnem poglavarstvu, Mestni trg 2, I. nadstropje, nad trgovino mestne elektrarne, v sobi 44.

Reklamacije zaradi nedostavljenih februarjskih živilskih nakaznic bo kartotečni osek mestnega preiskovalnega urada sprejemal brez izjeme samo še do torka 10. februarja. Zato naj se vsi, ki niso dobili živilskih kart za mesec februar, gotovo takoj zglasijo v veliki dvorani Mestnega doma v I. nadstropju, kjer bodo naglo opravi-

vili, saj ni prav nobenega navala. Spet opozarjamo, naj ljudje ne odlašajo, ker bi pozneje ne mogli več dobiti živilskih nakaznic za ta mesec.

Nov čas za zatemnitev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. junija 1941-XIX št. 42 in z dne 12. januarja 1942-XX št. 2 in smatrajoč za potrebno, da se določi nov čas za zatemnitev, odreja:

Člen 1. Do nove odredbe se morajo upoštevati predpisi o zatemnitvi od 19.30 do 7.30 ure.

Člen 2. Drugi predpisi, ki jih obsega naredba z dne 6. junija 1941-XIX št. 42, ostanejo neizpremenjeni.

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo 12. februarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Uvedba potne dovolilnice za občino Ljubljano

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino XIX št. 291

na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-odreja:

Člen 1. Od dne 20. februarja 1942-XX dalje prihod ali odhod z ozemlja občine Ljubljana morajo imeti vse osebe, starejše od 14 let, za redno potno dovolilnico (ascia passare).

Člen 2. Potna dovolilnica se izda na pismeno in obrazloženo prošnjo, ki se mora vložiti, izvezenji v primerih dokazane nujnosti, vsaj pet dni prej pri naslednjih uradih in poveljništvih:

a) za občino Ljubljano na rajonskih policijskih stražnicah;

b) za ostale kraje v pokrajini pri uradih javne varnosti ali pri najbližjem postajnem poveljništvu kr. karabinerjev.

Člen 3. Potna dovolilnica je zavezana kolovini 0.50 lire in mora biti opremljena s fotografijo, če prizadeti nima osebne izkaznice ali druge listine, ki se šteje za enakovredno na podstavi člena 6. naredbe z dne 24. januarja 1942-XX št. 7.

Podatki osebne listine se morajo vnesti v potno dovolilnico.

Člen 4. Določbe prednjih členov se ne uporabljajo za osebe, ki imajo redno dovolilo za prihod na ozemlje Ljubljanske pokrajine ali za odhod z njega.

Člen 5. Kdor nima stalnega bivališča v mestu Ljubljana, pa bi ga našli v njegovem okolju, ali kdor ima svoje stalno bivališče v mestu Ljubljana, pa bi ga našli zunaj njegovega okolja brez potne dovolilnice ali z zastarano potno dovolilnico, se takoj zapre in se kaznuje, če dejanje ni huje kaznivo, upravnno po postopku, določenem v naredbi z dne 26. januarja 1942-XX št. 8, z zaporom do dveh mesecev in v denarju od 100—3000 lir.

Ljubljana, 6. februarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Novice iz Države

Spomenik padlim ženijskim četam na hribu Ponte di Piuma. V bližini Gorizije bodo začeli postavljati veličasten spomenik v spomin tistih vojakov ženijskega polka »Fiore«, ki se je udeleževal soških ofenziv, posebno pa se je izkazal pri šesti ofenzivi od 4. do 17. avgusta 1916, ko je italijanska vojska zavzela Gorizijo. Po silno krvavih bojih, v katerih je bilo več kakor 100.000 žrtev, se je imenovali ženijski polk zelo izkazal in mnogo pripomogel k temu, da je že po nekaj dneh bojev italijanska vojska vkorakala v mesto. Spomenik bo imel podstavek, obsegajoč 4 kvadratne metre, spomenik sam pa bo visok 7 metrov. Postavili ga bodo na hribu Ponte di Piuma.

Izgledi za razvoj genovskega pristanišča po vojni. Genovsko pristanišče je eno najboljših urejenih italijanskih pristanišč in je svojo veliko vlogo za področje Sredozemskega morja dobro izvrševalo. Veljalo je za uvozno in izvozno pristanišče za mnoge srednjeevropske in severne države, kajti cenejši prevozi, ki prihajajo po morju, so v mnogih primerih nadomestili prevažanje po dragih železnih. Zadnja statistika o prometu v genovskem pristanišču, ki je bila objavljena, je iz l. 1938. Te številke povedo, da je šlo skozi genovsko pristanišče mnogo premoaga. Samo iz Anglije ga je prišlo okrog 762.000 ton. Iz Poljske je prišlo v pristanišče 412.000 ton blaga, iz Belgije 116.000 in iz Nemčije pa 112.000 ton. To je samo promet tujih držav, ki je šel skozi genovsko pristanišče, ne všteti domači promet, kajti vsa Severna Italija s širokim zaledjem teži proti Genovi. Po končani vojni se temu pristanišču obeta še večji razvoj, kajti brez dvoma je, da bo Genova zavzela prvo mesto med sredozemskimi pristanišči in bo glavno okno zaledja na morje.

Preprečeni ponarejevalci napoleondorjev. Ob lastni organi so zasledili v okolici Trenta številne napoleondorske zlatnike, ki jih je prej videl le malokdo. Pokazalo pa se je, da so bili zlatniki silno spretno ponarejeni in potem odlično pozlačeni. Zasledili so tri nepridiprave, ki so imeli vse mehanične priprave, s katerimi so kovanice izdelovali, potem pa jih z elektrizirano odlično pozlatili. Na videz lepe zlatnike so potem prodajali petičnežem po 600—700 lir. Vsaka skupaj so jih spravili v denar za okroglo 300.000 lir. Oblasti, ki so zlikovce zaprle, so posvarile ljudi, naj ob tem primeru spoznajo, da je nesposabno hlastati po zlatu in dragocenostih, ko pa je dosti ljudi takšnih, ki to hlastanje izrabljajo in ljudi goljufajo.

Italijansko romunska trgovina v prvem polletju lanskega leta. Po podatkih, ki jih objavlja romske agencije, se je trgovinska izmenjava med Italijo in Romunijo lanske leto zelo dvignila v primeri s poprejšnjimi leti. Italija je v prvem polletju lanskega leta izvozila v Romunijo platnenih izdelkov za 51 milijonov lejv, svile in svilnih izdelkov za 44 milijonov, riža za 41, cvetlic in podobnega za 15, sadja in podobnega za 111, sladkorna za 214, tekstilnega blaga za 427, lesa posebnih vrst za 16, kavčuka, celuloide in njunih izdelkov za 3, marmornja za 64, strojev in aparatov za 58, vozil za 24, kovin in kovinskih izdelkov za 234, kemičnih in zdravniških pripomočkov za 35, barv pa za 28 milijonov lejv. Največ je torej Italija izvozila v Romunijo tekstilnih izdelkov, potem pa raznih vrst strojev in aparatov. Romunija pa je po drugi strani izvozila v Italijo sledeče vrste blaga: za 22 milijonov lejv žive živine, za 8 mesnih izdelkov, platna in kož za 9, žita in sličnega blaga za 140, lesa in lesnih izdelkov za 9, rudniških olj in njegovih derivatov za 1633, barv pa za 20 milijonov romunskih lejv. Največja postavka v romunskem izvozu v Italijo tvorijo rudniška olja, v prvi vrsti petroleji, čigar izvoz v Italijo se je napram letu poprej povečal za več kot trikrat.

Plačali zanj sv. mašo, tedaj pa se je javil živ. Pred dobrim letom je dobila družina Bonatti iz Firenze obvestilo od vojaškega poveljstva v Abesiniji, da je grenadir Gino Bonatti padel v bojih pri Kerenu. To ugotovitev je potrdil tudi eden izmed Bonattijevih predstojnikov. Pred dnevi, ko je minilo leto dni njegove smrti, pa so se zbrali sorodniki in prijatelji Bonattijeve v cerkvi k sv. maši, ki je bila brana za pokoj njegove duše. Ko pa je Ginova žena prispela domov, pa je dobila obvestilo od Rdečega križa, oddelka za ujetnike in pogrešane, pismo, v katerem ji je bilo sporočeno, da je njen mož živ in zdrav in da se nahaja v nekem ujetniškem taborišču v Egiptu. Lahko si je misliti, kako veseli so bili vsi, ki so Bonattija poznali.

Tisoči izumov v tovarni Fiat. Avtomobilske tovarne Fiat so največje italijanske industrijske podjetje, ki je dandanes zaposleno v polni meri z izdelovanjem vojnih potrebščin vseh vrst. Tehnični strokovnjaki Fiata se stalno trudijo, da bi odkrili nove modele in nove izume, s katerimi bi dvignili kakovost in sposobnost svojih izdelkov. Rimska agencija javlja, da se je posebno v teku sedanjih vojne povečalo število novih izumov, v celoti pa so strokovnjaki Fiata odkrili nič manj kakor 3000 izumov, odkar tovarna obstoji.

Resnica o dogodku na Verdu

Ljubljana, 7. februarja.

Tajna radijska postaja tako imenovane »osvobodilne fronte«, ki, kakor je njena navada, poltvarja resnico, je zopet razširila popolnoma iz trte izto govorico, češ da so »sodruzi« poskusili napasti vojaško posadko na železniški postaji na Verdu.

V resnici se je ta dogodek, o katerem skuša svojevoli radijsko poročilo »partizanov« varati prebivalstvo, zgodil v prvih urah 2. februarja takole: Skupina oboroženih komunistov je vdrla v postajo poslopje z namenom, uničiti tamkajšnje naprave. Toda njihov poskus je takoj spodletel, ker jih je vojaška posadka vkljub temu, da so bili v premoči, takoj razpršila. Preden so se spustili v beg, so ubili enega svojega ranjenca.

Vojaška posadka jih je nato zasledovala in imeli so 14 mrtvih, mnogo drugih pa je bilo ujetih.

Med tem spopadom je bil ranjen en naš oficir in pet vojakov.

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek 9. februarja: Apo'oni ja, d

Torek, 10. februarja: Školastika.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Koncert Komornega orkestra, ki bi se moral vršiti v ponedeljek, 9. t. m. je preložen na ponedeljek, 23. februarja ob četrta na 7 zvečer.

Umetnostna razstava bratov Vidmarjev. Opozorjamo občinstvo, da razstavlja slikarja brata Nande in Drago Vidmar svoja dela v galeriji Oborsnel na Gosposvetski cesti 3-II. Zaradi izrednega zanimanja je razstava odprta vsak dan neprekinjeno od 9 do 4 popoldne. Ker bo razstava odprta samo še ta teden, vabimo občinstvo, da si to zanimivo razstavo čimprej ogleda.

Splošna bolnišnica v Ljubljani sporoča: Zaradi pravilnega opravljanja službe in notranjega dela se v zvezi z omejitvijo osebnega gibanja omeje obiski v splošni bolnišnici na čas od 12 do 14, na klinikah (ob sredah, sobotah, nedeljah) pa od 13 do 14.

Najbolji in najzanimivejši slovenski list je po splošni sodbi

ORISK

Ilustrirani druž. mesečnik
Letna naročnina samo 40.— lir.
Naroča se pri upravi, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 6

Promet ljubljanske cestne železnice je prilagojen predpisu o gibanju prebivalstva ter zato elektrificirana cestna železnica že od preteklih sobote vozi samo od 8 pa do 15.45. Zjutraj ob 8 peljejo prvi vozovi vseh prog z Ajdovščine na vse strani. Popoldne ob 15.45 pa peljejo zadnji redni vozovi z Ajdovščine na vse strani. Ob 16 peljejo vozovi z vseh končnih postaj, torej od Sv. Križa, iz Most, z Rakovnika, z Viča in Zg. Šiške v remizo. Službeni vozovi odpeljejo ob 16.45 z Ajdovščine na Vič, v Zg. Šiško, v Moste, na Rakovnik in k Sv. Križu, odkoder se vrnejo v remizo. Vse spremembe današnjega voznega reda bodo objavljene o pravelem času.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Ponedeljek, 9. februarja: Zaprtó.
Torek, 10. februarja ob 14: »Vodac. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.
Sreda, 11. februarja ob 14: »Rokovnjač. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Opera:

Ponedeljek, 9. februarja: Zaprtó.
Torek, 10. februarja: Zaprtó.
Sreda, 11. februarja: Zaprtó.

Lepa ovratna boa se je našla na Poljanski cesti. Dobi se v mlekarini J. Janežič, Poljanska cesta 3.

NUOVO RITROVATO SCIENTIFICO

Un med'cament'o che arresto la caduta e fa r'crescere i capelli. — Richiedetelo contro vaglia di L. 64.— (sped. z'one in assegno L. 2.— in più). Opuscolo illustrato gratis a richiesta. Cercasi concessionario esclusivo.

ISTITUTO SCIENTIFICO MODERNO - MILANO - Corso Italia 46 - Tel. 37-178

Bulbitamin

NOVA ZNANSTVENA IZNAJDBA

Zdravilo, ki prepreči izpadanje in pospešuje ponovno rasti las. Zahtevajte ga proti nakazilu L. 64.— po povzetju 2 liri več. Ilustrirana knjižica na zahtevo za stonj. Iščemo poverjenika z izključno pravico

Ljubljana, 6. februarja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

LIQUORE S. ANTONIO
LIKER SV. ANTON
PADOVA

Preparato con fusioni di erbe alpesi. Ottimo digestivo, tonico.
Preparato con fusioni di erbe alpesi. Ottimo digestivo, tonico.
Preparato con fusioni di erbe alpesi. Ottimo digestivo, tonico.

S. A. F. BARBIERI

Simčič Zorko:

Človek z diplomo

(Napol resnična zgodba iz današnjih dni)

Tistega dne sem si pomaknil klobuk nekoliko bolj nazaj in jo mahnil z odprtim ovratnikom po promenadi. Vsakih deset korakov sem potipal prsni žep, kjer je prijetno zašumelo. Podjetno sem pogledal krog sebe in najraje bi zavriskal. Diploma je v žepu! Konec dvajsetletnega trganja atomov s šolskih klopi. Po uspehih mi done še očetove besede, ki jih je bil pravil pred leti.

»Ko boš imel diplomu v žepu, takrat...«

In kaj je sedaj?
Ha, ha! Mimoidoči me kar gledajo. Se ga bomo kitali... Lepa služba, lepa plača. Hop! Da, da! Diploma je še vedno v žepu...

Naslednjega dne sem začel iskati službo. Od trvdke do trvdke.

»Se klanjam!«
Res, da ima človek diplomu, toda vljuden moraš biti kljub temu. Saj se ti vendar na obrazu ne pozna, da jo imaš, in potem bi ti lahko kdo še zameril.

»Prosim, oprostite!« nadaljujem, »ali bi morda rabili koga...?«

»Hvala, hvala!« Bums! se vrata zapro. O, le čakaj! Še iskali me boste. No, pa ni jim zameriti, saj niso vedeli, da

imam diplomu v žepu.

»Se klanjam! Ali bi morda, prosim, imeli pri podjetju še kakšno mesto prostó? Absolviram sem trgovsko šolo. Tukaj imam...«

Mož z zalisci mi odvrne, da sicer osebno nima nič proti, da sem absolvirat trgovsko akademijo, toda dela da ni. Morda kje drugje... No, saj nazadnje je vendar čisto razumljivo, da ne more vsako podjetje imeti še kakšnega prostega mesta. Pa dalje!

»Prosim, ali bi morda rabili kakšno pomoč v pisarni. Absolviram sem... itd. Sem od tam in tam in sem končal študije...«

Zaradi njega, da sem magari iz Timbukta. Službo pa bi edino dobil, če bi delal nekaj časa brezplačno, da se vpejem, da se... No, hvala lepa, da bi delal sedaj, ko imam diplomu v žepu, za osem in petdeset minut na uro... (Dve minuti gresta v bolniško blagajno).

20. VI.

No, nazadnje pa sem le dobil službo. Enotedensko iskanje je rodilo uspeh. V pisarni zidarskega podjetja. Da bom že za kaj, so dejali. Ne dvomim, sem potrdil in zmenili smo se kar za naslednji dan. Toda tužna majka! Ob sedmih je že treba biti tam. Težko bo, toda človek z diplomo premore vse.

Sedaj se komaj pričnjam življenje...

23. VI.

Ha, ha! Ironija usode! Ah, da bi me videli moji kolegi! Sedim v pisarni

gradbenega podjetja in... ha, ha! Bože mili! Še sam se moram smejati. Če bi mi kdo pred mesecem dni kaj takega dejal, bi ga peljal v blaznico. Človek z diplomu po dvanajstih letih študija in guljenja, pa sedi sedaj v pisarni in... ha, ha... kratkoma! Vse skupaj se mi zdi neverjetno. Gospoda moja, ali si morete predstavljati: Človek z diplomu sedi za mizo in uravnava s klavdom ukrivljene žeblice. Sijajna služba! Da, da, čisto prav ste me razumeli. Uravnavam ukrivljene žeblice.

Pa tako tokom od sedmih do ene, pa spet od dveh do šestih; sijajno, kaj? Pa naj še kdo trdi, da je škoda študirati. Žebelj in ni treba si je pomagati s stari. Sijajna služba! Rečem vam vredna človeka z diplomu. Res je dolgočasna, toda vse pomislite ti prežene misel, da vsaj nisi zaman študiral in da te v življenju lahko kam koristno vtaknejo. Prosim vas, ravno onkrat sem o tem premišljeval, kako je moje delo koristno za narodno gospodarstvo.

Vzameš ukrivljen žebelj, ga prisloniš na podlogo in s klavdom mahneš po krivini. Pa imaš užitek! Iz zgrbančenega žeblja nastane nov, kakor smreka lepo raščeni žebelj. Ne rečem, da je treba mahniti samo enkrat. Ne, ne! Tudi dvakrat, trikrat. In tudi ne pravim, da zadene klavdo vedno točno svoj cilj. Tudi ne! Precej verjetno je, da gre vsaj vsak tretji udarec mimo žeblja na tvoj prst. Včasih bi najrajši zbežali, toda pokazati

hočem, da imamo študentje trdo kožo in da so nas po solah res ustrojili.

Pa delaš tako sedem, osem ur in se ti prigruja prvi uradnik mimo. Nekaj časa te z občudovanjem opazuje in ti pohvalno priklama.

»Da, da! Tako je prav! Mladega človeka ne sme biti sram nobenega dela.«
»Seveda!« se pritislo zamejem in ga besno pogledam. Pri tem zdrči klavdo mimo žeblja na palec. Sedaj si privoščim dve minuti odmora. Kmalu nastane na tistem mestu lep plavkast okras. Pa spet dalje. Nekaj časa si živžgam, potem pa zopet poglasno recitiram tisto lepo: Od sedmih do ene, od sedmih do ene, žebelj v oči! Ha, ha!

»Da, da! Ni se vam treba sramovati, čeprav ste študirali. Lepo je to od vas...«

Najrajši bi ga vrgel iz plearne. Danes dopoldne so mi prišli od ravnatelja pa do zadnjega zidarskega vajenčka vsi dajati lepe nauke.

Oh, da bi me očka videl... Dvanajst let študija... Kako so nam že v šoli pravili? Ne za šolo, ampak za življenje se učimo...

Ura je štiri popoldne. Na palcu imam že cel venec oteklin. Kmalu ne bom mogel več niti žeblja prijeti. Popoldne je zopet prišel gospod ravnatelj in me očitovsko vprašal, če sem zadovoljen. Prijel me je obesaščasti humor.

»Seveda, in še kako! To je bil vseh dvanajst let moj edini ideal. Z diplomu v žepu sedeti za mizo in tolči po žeblih.

Kam viš se itak ne mislim povzpeti...»

30. VI.

Stanje se je popolnoma spremenilo. No, da me ne boste napak razumeli. — Žebelj še vedno tolčem, toda bistveno drugače. Postal sem namreč levčar. Ne tolčem več z desno, ampak z levo roko. Sicer je ta čisto oviata, a klavdo se še da držati z njo. Rezultat do danes: Palec ima srebrni jubilej — petindvajset modrikastih oteklin. Ostali prsti so precej za njim.

Danes me je prišla nerazumljiva žebja, da bi obesil na svojo delovno mizo diplomu. Ne vem, čemu?

1. VII.

Nohet na mezincu mi je danes odpadel.

3. VII.

Diploma! Vrag te vzemi! Šele sedaj morem z občutkom in doživeto deklamirati tisto stvar: Podplat je koža čez in čez postalo...

4. VII.

Ležim v bolnišnici. Obe roki imam čisto obvezani. Tam so mi službo odpovedali. Meni, človeku z diplomu. Sicer pa se poživljam na vse...

Danes se je zdravnik ustavil pred mojo posteljo in moral sem mu vse razložiti. Ko sem končal, je stopil k meni in me potrpeljal po rami.

»Vidiš, tak mi ugačajo! Žrtev poklicnega dela! Dečko, kar tako naprej...!«

Andrejčkov
Jože

Zalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

385.

Ko se je Tomaž spel zavedel, je klečal pri njem kapitan, ne daleč stran pa je vsa v krvi ležala mrtva zver s Tomaževo sulico v trupu. Približal se je tudi Jurij, ki se je bil zbudil takoj ob začetku boja in zbežal za prvo drevo, ne meneč se, kaj bo s človekom, ki je zanj lvegal življenje. Potuhnjeno je podal Tomažu roko, pa mrmraje spel šel na svoje mesto.

386.

Tomaževe rane niso bile nevarne, le na rami mu je bil tiger raztrgal meso. Kapitan mu je dal požirek ruma, potem pa mu slisnil roko rekoč: »Se nisem videl tako blagega moža, ki bi se tako plemenito maščeval nad sovražnikom. Srečen sem, da si moj prijatelj! Če se vrneva v domovino, pojdeš kar z menoj. V veliko veselje mi bo!«

387.

Tomaž je dejal, da je to vse preveč hvale zanj, kapitan je pa nadaljeval:

»Domisli, kako malo hvalečnosti ti je izkazal oni človek za rešitev! Ne razumem ga. Tudi največji hudo-delnik bi se bil pri takem dejanju moral omečiti, njega pa ne gane nič.«

Dežela sedem tisoč otokov

Filipini merijo skoraj toliko kot Japonska, imajo pa sedemkrat manj ljudi

Tudi če si ogledujemo še tako natančen zemljevid Filipinov, ne bi mislili, da so sestavljeni iz tako številnih otokov. Pravijo, da je filipinskih otokov in otočic natančno 7.083. Od teh jih je obljubljenih le 2.441 in samo 462 jih je večjih kot ena kvadratna milja. Celotno površje Filipinov meri nad 300.000 kvadratnih milj, prebivalcev pa je na teh koščkih zemlje približno 14 milijonov. Iz tega se vidi, da Filipini ne merijo dosti manj kot prava Japonska. Edina bistvena razlika pa je v tem, da na Japonskem ne živijo samo 14 milijonov ljudi, pač pa skoraj 100 milijonov, torej sedemkrat toliko!

Polovica Filipinskih otokov danes ni več divja, kot je bila nekoč. Večje otoke pokrivajo ogromni gozdovi, tu pa tam pa vidiš na Filipinih tudi, kako si prižigajo svoje ogromne pipe ognjeniki. Na bolj zapuščenih otokih, na tistih, ki so zelo redko ali pa sploh neobljubljeni, pa vse rastlinstvo predstavlja le nekaj samotnih palm, ki se izgubljajo v daljini. Nekaj otokov, ki spadajo k Filipinom, pa je popolnoma preraščenih z divjo džunglo, med katero se razprostira nezdružljivi močvirni svet. Slednji pa imamo tam še nešteto zelo majhnih otočic, ki bi jih morda bolje imenovali skalne čeri, štrleče iz neizmerne morja. To so otoki, ki jih krog in krog obdaja blede-rdečkasti obroč koralnikov.

Luzon in Mindanao — največja

Največja otoka sta Luzon na severu, z glavnim mestom Manillo, ter Mindanao na jugu, kjer je glavno mesto Zamboango. Oba otoka sta približno enako velika in merita nekako po 40.000 kv. milj. Med njima se vleče takorekto neskončna veriga drugih otokov in otočic, med katerimi so največji Mindoro, Kanay, Negros, Cebu, Bobol, Leyle, Samar in Masbate. Največji ognjenik na vseh Filipinih je na otoku Mindanao. To je ognjenik Apo, visok 3.400 metrov. V ravnini, ki je izredno rodovitna, pridelujejo riž, koruzo, maniško konopljo, sladkorni trs in tobak.

Rudno in drugo bogastvo

Dežela je precej bogata tudi na rudninah. Tu kopljejo med drugim železo, premog, baker in zlato. Ker pa industrija na Filipinih še ni dosti razvita, je bila dežela navezana v veliki meri na uvoz raznega blaga od drugih. Skoraj vse industrijske izdelke morajo na Filipine pripeljati čez morje, v zameno zanje pa s Filipinov izvažajo predvsem

konopljo, sladkor, surove kože, kavo, cigare, kopro in bisere.

Čudno pa je...

Precej čudno pa je, da filipinska zunanja trgovina ni težila k Japonski, čeprav od Filipinov Japonska ni prav preveč oddaljena, pač pa je bila skoraj vsa usmerjena v neprimerno bolj oddaljeno Ameriko, do kamor so ladje morale prepluti deset tisoč kilometrov dolgo pot in še več. Amerikanci so v zadnjih štiridesetih letih storili vse, da bi si pridobili čimvečjo naklonjenost Filipincev. Vsak pa mora priznati, če je le nepristranski opazovalec, poročajo iz srednjeevropskih virov, da se Filipinci niso nikdar smatrali za Amerikance ali za Angležce.

Španci so prinesli tja omiko in katoliško vero

Filipini so bili vse od tedaj, ko jih je na svoji poti okrog sveta odkril Fernando Magallhaes (bilo

je to leta 1521)), torej že dobrih štiri sto let ves čas pod špansko oblastjo, in so bili Španci tisti, ki so tamkajšnjim domačinom prvi prinesli omiko, uvedli tam svoje običaje in ne nazadnje tudi svojo vero. Filipinci so bili med prvimi azijskimi ljudstvi, ki so začeli prestopati v katoliško vero. V Manili je bila ustanovljena tudi škofija. Danes so že skoraj vsi Filipinci kristjani, le še kakšnih pol milijona jih je poganov.

Usodni poraz španskega brodomja

Na Filipinih lahko slišiš govoriti osem različnih jezikov in kar 87 narečij. Vse do konca prejšnjega stoletja so imeli Španci na teh otokih popolno nadoblast. Po špansko-ameriški vojni in po popolnem umenjenju španskega vojnega brodomja v Manilskem zalivu leta 1898, so Filipini prišli pod ameriško oblast. Amerikanci so potem skušali čim bolj izkoristiti gospodarski pomen tega otočja in Filipine začeli vedno bolj amerikanizirati. Uvideli so tudi, da so Filipini nič manj pomembni tudi v vojašem oziru. Zato so sklenili tu zgraditi primerne utrdbe, letališča ter oporišča za ladje. O njih pravijo, da so bila »večna grožnja Japonski«. Zlasti o tistih, ki so jih Amerikanci zgradili na najsevernejšem otoku, na Luzonu.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

Izkoriščanje plinov iz cestnih kanalov

Kubični meter »kanalskega« plina — tri četrta litra bencina!

Iz Stockholma pošiljajo tudi tole zanimivo poročilo: Tu se zdaj resno bavijo z vprašanjem, kako bi se dali izkoristiti tudi tihi plini, ki se tvorijo po mestnih kanalih. Kakor zatrjujejo na pristojnih mestih, ti plini lahko predstavljajo izredno dobro pogonsko sredstvo. Niso pa to še samo načrti, pač pa pline iz stockholmskih cestnih kanalov tudi že v resnici izkoriščajo. Naprave, ki so jih v ta namen postavili ob kanalih, nalovijo kakih 600 do 700 kubičnih metrov »kanalskega« plina na dan.

Plini, ki se tvorijo po cestnih kanalih in o katerih je bil prej gotovo vsak prepričan, da so raji škodljivi kot pa koristni, so po zatrdilih iz Stockholma zares izvrstno pogonsko sredstvo. To se najbolje vidi iz primerjave z bencinom. Pravijo, da kubični meter takšnega plina odgovarja 0,75 l bencina. Poročilo pripominja, da zdaj tudi v Kodanju in v Zürichu že mislijo na to, kako bi začeli izkoristiti pline iz cestnih kanalov.

Kako je zdaj s prehrano v Franciji

Zato dajejo tako malo krušne moke, da bi čim več žita prihranili za prihodnja leta

Iz Pariza poročajo: Dočim so se leta 1940 pri poljskem pridelku v Franciji še zelo poznale posledice vojne in je bil pridelek zato tudi izredno majhen, naravnost reven, se lanskoletni lahko sma-

tra za še dosti zadovoljivega, čeprav tudi lani niso v Franciji pridelali toliko, kakor ob najboljših letinah prej. Kljub temu pa je bilo mogoče razdeliti med ljudstvo več živil, to se pravi zlasti

moke in uveljaviti vsaj nekoliko manj stroge do-ložbe glede racioniranja kruha.

Ce pa je francoska vlada smatrala za potrebno, da ne poveča obrokov kruha, je to prav gotovo zato, da bi si zagotovila čimvečje zaloge žita za prihodnja leta. V zimskem času — piše »Central-europa« — se francoske potrebe po žitu za kruh sučejo okrog 71 milijonov metrskih stotov. Temu je treba dodati še kakšnih 10 milijonov stotov žita za seme. Na splošno se lahko reče — nadaljuje omenjena poročevalska družba — da Francoska poraba žita znaša letno 90 do 95 milijonov stotov. Kadar je dobra letina, domači pridelek žita lahko povsem krije domače potrebe, dočim morajo Francozi v letih, ko je pridelka srednje obilno ali celo malo, nujno uvažati žito iz svojih severno-afriških kolonij, kjer ga pridelajo kakšnih 18 milijonov metrskih stotov na leto. Letos je Francija pridelala približno 75 milijonov stotov žita. Če pomislimo, da je žitni pridelek v Franciji znašal leta 1940 le kakšnih 40 milijonov stotov, lahko rečemo, da se je zadnje leto zelo dvignil, kar je deloma tudi zasluga nove poljedelske politike v Franciji, politike, v katero so odločno posegle tudi zasedbene oblasti, ki so svojo krepko roko uveljavile tudi na polju kmetijstva z namenom, da se zagotove čimvečje količine žita.

Manj zadovoljiva pa je nasprotno disciplina francoskih kmetov — piše dalje dopisnik »Central-europe« —, ki se vedno kolebajo, ali bi oddali žito v skupna skladišča, ali ne. Ti francoski kmetje še vedno mislijo, da je najbolje, če vsak skrbi zase in zato oblastem tudi premalo zaupajo. Rav-najo torej še vedno tako, kot v dobi tretje repu-blike. Zato bo v bodoče ena najvažnejših nalog, vzgojiti francoskega kmeta tudi v tem oziru

Ura na zračni pritisk

Za svojevrstno posebnost velja ura, ki jo je naredil duhoviti Sved Teodor Dieden, navadni kmet iz okolice Stockholma. Ta ura je bila narejena leta 1916 in zdaj že celih 25 let teče, ne da bi jo bilo treba enkrat samkrat naviti. Njen izumitelj je pri izdelovanju te ure izkoristil razliko v pritisku zračnega tlaka. Posebnost te ure je še, da bi tekla tudi v primeru, če celih dvanajst mesecev ne bi bilo prav nobene spremembe v zračnem pritisku, to pa je mogoče samo teoretično. Diedenova ura ne potrebuje drugega, kot od časa do časa nekaj kapljice olja in se sploh ne bi mogla ustaviti, razen v primeru, če bi kdo vzel iz nje kak del njenega mehanizma.

DOBRI STARI ČASI

Pozimi so hodili na sprehod po hodnikih ob Padu, po hodnikih modrosti ob vseučiliški strani, ne pa po hodnikih neumnosti ob strani S. Franciscusa. Potem so sedeli v kavarni, kjer je tisti iz družbe, ki je bil na vrsti, naročil kavo, dočim so drugi brali liste in spravljali sladkor. Enkrat na teden so šli namesto v kavarno v neko beznico v ulici Bertola, da so zadovoljili »služabnika palice«. Tu so pili najčistejši in najpristnejši Giambavo. V gledališče je hodil Videmčan, in po njegovi milosti je šel zastopaj večasih tudi kdo drugi. Vedno v Komedijo, kvčjemu v gledališču: Rossini ali Gerbino. Za Franca je bilo to, da je moral hoditi mimo objav Kraljevega ali kakega drugega opernega gledališča, mnogo večja muka, kakor da si je moral sam snažiti čevlje ali večerjati jajčno jed, ki je imela pet centimetrov v kvadratu in je bila prav dobra za to, da bi opazovali skozi njo sončne pege.

K sreči je poznal nekega C. iz Benetk, ki je bil tajnik v ministrstvu javnih del. Ta ga je predstavil družini odličnega višjega vojnega zdravnika, tudi iz Benetk, ki je imel klavir, vabil zvečer nekaj prijateljev in jih gostil z izvrstno kavo, ki je bila v onih časih v Torinu nekaj izrednega. Kadar »sedem modrih« iz tega ali onega vzroka ni prebilo večera skupaj, je šel Franco v hišo C-jevih na Piazza Milano, kjer je igral klavir, se pogovarjal z gospodičinami o umetnosti, o politiki pa z gospo, ponosno benečansko domoljubko, zelo razumno in starinskega duha, ki je junaško prestajala težave in bridkosti pre-gnanstva. Dajala je pogum možu, čigar prvi koraki so bili zelo težki in grenki, zakaj ljubeznive, blage, častiljive in trde glav-

78

strove uprave v Piemontu niso zahtevale od njega, ki je bil že zelo ugleden profesor na vseučilišču v Padovi, nič drugega, kakor da naredi še enkrat izpit, če hoče postati vojni zdravnik.

Dopisovanje med Torinom in Orto ni kazalo resničnega stanja Francove in Luizine duše. Bilo je odkritosrečno, toda na obeh straneh je bilo mnogo pridržkov in obzirnosti. Luiza je pričakovala, da bo Franco odgovoril na njeno pismo in se lotil glavnega predmeta. Ker ni nikdar omenil ne pisemca, ne onega, kar je bilo med njima zadnja noč, si je drznila nekaj namigniti. Ni bila sprejeta.

V resnici se je Franco večkrat pripravil pisati, da bi ovrgel misli svoje žene. Preden je začel pisati, se je čutil močnega, bil je prepričan, da bo z lahkoto našel zmagovalne dokaze, če bo malo premislil. Prišli so mu tudi na pero, in so ga »zadovoljili«. Toda, ko so bili napisani, je videl, da so nezadostni. Bil je začuden in žalosten zaradi tega; poskusil je znova, toda vedno z istim uspehom.

In vendar je bila žena v zmoti. O tem ni dvomil niti za trenutek. Torej mora biti način, da ji to dokaže. Treba je premisliti! Kaj? Kako? Vprašal je za svet duhovnika, pri katerem se je spovedal kmalu, ko je bil prišel v Torin. Ta duhovnik, majhen, pohabljen starček, ognjevit in zelo učen, ga je po-vabil k sebi na dom v Piazza Paesana. Navdušeno je bil pripravljen, da mu pomaga; nasvetoval mu je vrsto knjig, nekaj naj jih bere on, nekaj naj jih pošlje ženi. Čutil je živo simpatijo za Franca ter mu pripisoval morda večjo nadarjenost in izobrazbo, kakor jo je imel v resnici. In malo je manjkalo, da mu ni svetoval, naj se uči hebrejščine. Vsekakor pa je hotel, da bi bral sv. Tomaža. Celotno tako daleč je šel, da mu je dal osnutek pisma za ženo z dokazi, ki naj jih razvije sam.

Franco se je takoj zaljubil v navdušenega starčka, ki je bil tudi na zunan podoban svetniku. Z velikim ognjem je začel brati sv. Tomaža, a ni dolgo zdržal. Zdelo se mu je, ko da se

je vrnil v morje brez začetka in konca, kjer ne more dobiti nobene smeri. Šolski način razpravljanja, tista enoličnost v obliki, dokazov za in proti, tista ledena latinščina, gosta zaradi globokih misli, na površju pa brezbarvna, vse to mu je v treh dnevih strlo vso dobro voljo.

Dokaze v osnutku za pismo je samo delno razumel. Dal si jih je razložiti, razumel jih je boljše, hotel je stopiti z njimi na bojišče, toda čutil se je oviranega kakor David v Savlovi opravi. Težilo so ga, ni jih mogel uporabiti; zavedal se je, da niso njegova last in da tudi nikdar ne bodo. Ne, ni mogel stopiti pred ženo s pokrivalom in s talarjem profesorja G., zgrabiti bogoslovsko kopje ter se pokriti z nadnaravnim ščitom. Spoznal je, da nima nič daru za modrovanje. Manjkalo mu je za to strogo, dosledno mišljenje. Ali pa je njegovo vroče srce, polno nežnosti in jeze, hotelo preveč govoriti za ali proti, kakršno je bilo pač njegovo čustvo.

Ko je igral nekega večera pri Cevih v s trepetajoč in z začudnimi očmi »Andante« iz Beethovne sonate št. 28, se je zgodilo, da je polglasno rekel: »Oh to, to, to!« Noben duhovnik, noben doktor, je mislil, ne more tako izraziti vsrčnega čustvo-vanja kakor Beethoven. Ko je igral, je položil vso svojo dušo v godbo. Želel je, da bi bil pri Luizi, ji igral ta božanski »Andante« ter se združil z njo v molitvi, v nepopisljivem duhovnem zamaknjenju. Ni mu prišlo na misel, da bi Luiza, ki je godbo sploh mnogo manj občutila kakor on, ob »Andante« prej raz-umela bolelastno razdvojenost med svojo ljub-znijo in svojimi mislimi.

Šel je h G., mu vrnil sv. Tomaža ter priznal vso svojo nezmožnost s tako ponižnimi in ganljivimi besedami, da mu je stari duhovnik po kratkem nemirnem in srditem molku, odpustil. »Da, da, da,« je rekel, ko je z vdano stjo vrnil nazaj prvi zvezek »Summe«, »treba se je priporočiti Bogu in upati v nebo.« Tako so se končali Francovi bogoslovski nauki.